
На основу члана 16. и члана 61. став 1. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02 и 102/09), те члана 14. Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 39/09), генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК

О СЛУЖБИ ПРИХВАТА И ОТПРЕМЕ ВАЗДУХОПЛОВА, ПУТНИКА И СТВАРИ НА АЕРОДРОМУ

Интегрални текст „Службени гласник БиХ“ број 47/07 и 85/10

ДИО ПРВИ - УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Члан 1.

(Предмет)

Овим Правилником прописују се послови, технички и други услови за вршење послова прихвата и отпреме ваздухоплова, путника, ствари, робе и поште као и начин обављања послова службе прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари (у даљњем тексту: служба прихвата и отпреме) са становишта безбједности и редовности пловидбе.

Члан 2.

(Појмови)

Појмови који се употребљавају у овом Правилнику имају следеће значење:

- a) Ваздушна лука, је аеродром или дио аеродрома оспособљен и отворен за јавни ваздушни саобраћај.
- b) Платформа, је дио аеродрома одређен за прихват и отпрему ваздухоплова, путника и ствари, снабдијевање ваздухоплова горивом и мазивом, паркирање, боравак и одржавање ваздухоплова који не ометају обављање саобраћаја на аеродрому.
- c) *Оператор аеродрома*, је ималац потврде за кориштење аеродрома.
- d) *Предузеће за аеродромске услуге*, у смислу овога Правилника, подразумјева оператора аеродрома који дјелимично или потпуно обавља послове прихвата и отпреме, односно подразумјева друге овлаштене организације и предузећа који ове послове обављају дјелимично или потпуно по уговору или за сопствене потребе.
- e) *Прихвати и отпрема*, обухвата прописане радње, мјере и поступке које предузимају и спроводе одређене службе на аеродрому ради обезбјеђења услова за сигуран долазак, боравак и одлазак са зрачне луке ваздухоплова, путника и ствари.
- f) *Носилац права располагања ваздухопловом*, је правно или физичко лице која на основу расположиве и одобрене документације о ваздухоплову одлучује о његовој употреби и кориштењу.
- g) *Авиопревозник*, је предузеће у ваздушном саобраћају које обавља јавни превоз путника и ствари.

Члан 3.

(Општи услови за обављање послова прихвата и отпреме)

(1) За сигурно, редовно и уредно одвијање ваздушног саобраћаја, предузеће које организује службу прихвата и отпреме дужно је да обезбједи довољан број стручног особља за обављање послова прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари што треба бити усклађено са обимом и врстом саобраћаја у ваздушној луци у сату са најоптерећенијим саобраћајем - вршним сатом.

(2) Предузеће које организује службу прихвата и отпреме дужно је обезбиједити потребан број и врсту адекватне опреме за обављање послова прихвата и опреме која треба бити усклађена са захтјеваним нивом операција, типовима ваздухоплова и вршним сатом.

(3) Процедуре и поступци свих учесника у прихвату и отпреми ваздухоплова, путника и ствари требају бити прописане а особље стручно оспособљено за све редовне и ванредне ситуације како не би долазило до нарушавања редовног и сигурног одвијања ваздушног саобраћаја.

(4) Активности у пословима између свих учесника требају бити строго координиране и професионалне.

(5) Услови рада требају бити прилагођени оперативним захтјевима и свим временским и климатолошким условима одвијања ваздушних операција у ваздушној луци.

ДИО ДРУГИ - ПОСЛОВИ, СТРУЧНО ОСОБЉЕ И НАЧИН ОБАВЉАЊА ПОСЛОВА ПРИХВАТА И ОТПРЕМЕ ВАЗДУХОПЛОВА, ПУТНИКА И СТВАРИ

Члан 4.

(Послови службе прихвата и отпреме)

Послови прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари од значаја за безбједност, редовност и уредност ваздушне пловидбе које обавља служба прихвата и отпреме обухватају;

- a) вођење, паркирање и стартовање ваздухоплова на платформи;
- b) стављање подметача за точкове ваздухоплова, осигурача стајног трапа, подупирача репа ваздухоплова, осигурача контролних површина, поклопца за усиснике и прекривача за моторе и отворе издувних цеви;
- c) снабдијевање ваздухоплова електричном енергијом, топлим зраком, питком водом, храном и баластом;
- d) чишћење кабине и сервисирање тоалета;
- e) вучу ваздухоплова;
- f) пријем и регистрацију путника и путничке пртљаге;
- g) пријем, сортирање и издавање путничке пртљаге, робе и поште;
- h) укрцавање и искрцавање путника кроз постављање авио мостова или степеница, превоз и вођење путника;
- i) утовар и истовар ствари (руковање опремом за утовар и истовар, превоз ствари од и до ваздухоплова, манипулација, обезбјеђење и везивање терета);
- j) израда листе оптерећења и балансног дијаграма као и распореда терета у ваздухоплову;
- k) израда осталих докумената неопходних за лет (инструкција, путничког и царго манифеста, генералне декларације, рамп листе и друге потребне документације);
- l) пријем и слање неопходних порука о кретању и оптерећењу ваздухоплова, категоријама путника, врстама терета и порука о свим осталим потребним подацима;
- m) процесуирање и брига о посебним врстама путника (VIP, WCHR, UM bussines и осталим посебним врстама путника);
- n) информисање путника о саобраћају у ваздушној луци;
- o) трагање за изгубљеним пртљагом и брига о нађеној пртљази;
- p) организовање и координирање рада на опслуживању ваздухоплова, путника и ствари;

-
- q) чишћење ваздухоплова од наслага снијега и леда, одлеђивање и заштита од залеђивања;
 - r) издавање обавјештења (NOTAM, SNOWTAM) о стању површина, опреме и уређаја који су у функцији прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари;
 - s) мјерење коефицијента трења-кочења на маневарским површинама;
 - t) манипулација са посебним врстама терета (опасне материје, лако кварљиве материје, HUM и другим посебним врстама терета)

Члан 5.

(Послови осталих служби у прихвату и отпреми)

(1) Послови прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари од значаја за безбједност, редовност и уредност ваздушне пловидбе које обавља оператор аеродрома или ангажована друга предузећа за пружање услуга по посебном уговору су:

- a) служба за снабдијевање ваздухоплова горивом и мазивом;
- b) спасилачко-ватрогасна служба, која обавља спасилачко-ватрогасно обезбјеђење кроз противпожарну заштиту ваздухоплова и аеродрома;
- c) медицинска служба, која обавља пружање прве помоћи;
- d) служба за одржавање маневарских површина, која обавља прегледе, поправке и чишћење маневарских и осталих површина од страних објеката и наслага снијега и леда;
- e) служба безбједности, која обавља послове сигурносног обезбјеђења објеката и контрадиверзиону заштиту кроз технички преглед путника и пртљага;
- f) други послови од значаја за сигурно и уредно обављање ваздушног саобраћаја.

(2) Послови прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари које обављају остали учесници у ваздушној луци:

- a) служба контроле летења која обавља вођење ваздухоплова;
- b) државна гранична служба која обавља пасошку контролу и преглед путника и ствари;
- c) царинска служба која обавља царинске послове;
- d) представници авиопревозника који обављају координацију послова и супервизију.

Члан 6.

(Стручно особље за прихват и отпрему)

(1) Стручно особље које обавља послове прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари од значаја за безбједност ваздушне пловидбе из члана 4. и тачке а) и б) става (1) члана 5. мора испуњавати прописане услове стручне спреме, радног искуства, здравствене способности и положити испит према Програму стручног оспособљавања за стицање потврде о обучености за рад на овим пословима.

(2) Стручно оспособљавање особља проводи се у Центру за обуку на аеродрому или другој организацији, који испуњавају прописане услове за рад и имају одобрење за рад издато од Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: BHCSA).

(3) Стручно оспособљавање особља чији послови нису директно укључени у послове прихвата и отпреме, организује и проводи оператор аеродрома, према сопственом плану и потребама. Програми и планови за ова оспособљавања морају бити израђени и одобрени од стране BHCSA.

Члан 7.

(Начин обављања послова прихвата и отпреме)

- (1) Све особе које обављају послове прихвата и отпреме дужне су одговорно извршавати своје дужности и поштовати радне наредбе издате од стране надређених.
- (2) Послови прихвата и отпреме се морају извршавати у складу са прописаним и одобреним поступцима и процедурама према:
 - a) Приручнику за аеродром (Aerodrome Manual), кога израђује оператор аеродрома;
 - b) Приручнику за земаљско опслуживање (Ground Operations Manual), кога израђује оператор аеродрома
 - c) Приручнику за опслуживање авиона (Aircraft Handling Manual), кога израђује авиопревозник;
 - d) другим одобреним упутствима, инструкцијама и наредбама.
- (3) Послови служби из става (1) и (2) члана 5. обављају се по посебним правилницама;
- (4) Свакој особи која је под утицајем алкохола, опојних или других дрога или ако је користила лијек који може утицати на угрожавање безбједности ваздушне пловидбе, није дозвољено обављање послова прихвата и отпреме.
- (5) Ниједна особа не смије обављати послове прихвата и отпреме, ако пати од посљедица болести или замора или је из неког сличног разлога неспособна да своје дужности обавља на сигуран начин.

ДИО ТРЕЋИ - ТЕХНИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА ПРИХВАТА И ОТПРЕМЕ ВАЗДУХОПЛОВА, ПУТНИКА И СТВАРИ

Члан 8.

(Опрема за прихват и отпрему)

Ради сигурног и уредног обављања саобраћаја, оператор аеродрома или предузеће које организује службу за прихват и отпрему дужно је обезбиједити потребну врсту и количину опреме за обављање послова прихвата и отпреме зависно од масе и типа ваздухоплова који се користе у ваздушној луци као и од обима и врсте саобраћаја у ваздушној луци у вршном сату.

Члан 9.

(Опрема за прихват и отпрему ваздухоплова тежине до 5,7 тона)

За обављање послова прихвата и отпреме ваздухоплова до 5,7 тона максималне масе у полетању, зависно од типа ваздухоплова, у ваздушној луци мора бити обезбијеђена сљедећа опрема:

- a) акумулаторске батерије од 24 V и 36 A;
- b) подметачи за точкове за прихват и отпрему ваздухоплова на платформи;
- c) убетониране алке или блокови бетона, масе најмање 50 килограма, са одговарајућим конопцима јачине најмање 300 килограма носивости за везивање ваздухоплова на платформи;
- d) колица за болеснике, инвалиде и старе и изнемогле особе, носивости најмање 100 килограма;
- e) баласт вреће, масе најмање 15 килограма.

Члан 10.

(Опрема за прихват и отпрему ваздухоплова тежине до 13 тона)

(1) За обављање послова прихвата и отпреме ваздухоплова до 13 тона максималне масе у полијетању, зависно од типа ваздухоплова, у ваздушној луци мора бити обезбијеђена опрема:

- a) акумулаторске батерије од 24 V и 36 A или одговарајући извори електричне енергије;
- b) сервисне степенице висине до 3 метра;
- c) путничке степенице одговарајуће висине;
- d) уређај или одговарајућа посуда за пуњење ваздухоплова питком водом, капацитета најмање 100 литара, са потребним цријевима и прикључцима;
- e) уређај или одговарајућа посуда за прање и испирање санитарних уређаја на ваздухоплову, са резервоаром за нечисту воду од најмање 100 литара и резервоаром за воду за испирање од најмање 100 литара, са потребним цријевима и прикључцима;
- f) подметачи за тачкове за прихват и отпрему ваздухоплова на платформи;
- g) боца азота и зрака под притиском, са потребним цријевима и прикључцима;
- h) робно-пртљажна колица, носивости најмање 100 килограма;
- i) вучно возило за вучу прихватно-отпремних средстава;
- j) убетониране алке или блокови бетона, масе најмање 50 килограма, са одговарајућим конопцима јачине најмање 300 килограма носивости за везивање ваздухоплова на платформи;
- k) колица за болеснике, инвалиде и старе и изнемогле особе, носивости најмање 100 килограма;
- l) баласт вреће, масе до 20 килограма;
- m) уређај и опрема за одлеђивање ваздухоплова.

(2) У ваздушној луци на којој нема замрзавања у зимским мјесецима, опрема наведена у тачки m) став (1) овог члана није потребна.

Члан 11.

(Опрема за прихват и отпрему ваздухоплова тежине до 27 тона)

За обављање послова прихвата и отпреме ваздухоплова до 27 тона максималне масе у полијетању, у ваздушној луци мора бити обезбијеђена опрема:

- a) генератор истосмјерне струје или одговарајући трансформатор од 28 V и 1600 A;
- b) опрема за утовар робе у ваздухоплов, односно истовар из ваздухоплова, носивости најмање 200 килограма;
- c) дизалица-виљушкар за пренос и утовар терета у ваздухоплов, одговарајуће носивости и радне висине;
- d) сервисне степенице одговарајуће висине;
- e) путничке степенице одговарајуће висине;
- f) двоосовинска робно-пртљажна колица, са паркинг - кочницама, носивости најмање 200 килограма;
- g) уређај или одговарајућа посуда за пуњење ваздухоплова питком водом, капацитета најмање 200 литара, са потребним цријевима и прикључцима;
- h) уређај или одговарајућа посуда за прање и испирање санитарних уређаја на ваздухоплову, са резервоаром за нечисту воду од најмање 100 литара, са потребним цријевима и прикључцима;

-
- i) подметачи за точкове за прихват и отпрему ваздухоплова на платформи;
 - j) вучно возило за вучу прихватно - отпремних средстава;
 - k) вучно возило за вучу ваздухоплова до 27 тона;
 - l) руда за вучу ваздухоплова који саобраћају у ваздушној луци;
 - m) колица за болеснике, инвалиде, старе и изнемогле особе, носивости најмање 100 килограма;
 - n) средства за чишћење и одношење смећа из ваздухоплова;
 - o) боца азота и зрака под притиском, са потребним цријевима и прикључцима;
 - p) уређај и опрема за одлеђивање ваздухоплова;
 - q) баласт вреће, масе до 25 килограма;
 - r) вага за мерење терета масе најмање 100 килограма.

(2) У ваздушној луци на којој нема замрзавања у зимским мјесецима, опрема наведена у тачки p), став 1. овог члана није потребна.

Члан 12.

(Опрема за прихват и отпрему ваздухоплова тежине до 72 тоне)

(1) За обављање послова прихвата и отпреме ваздухоплова до 72 тоне максималне масе у полијетању, у ваздушној луци мора бити обезбијеђена опрема:

- a) генератор истосмјерне струје од 28 V и 1600 A, односно 112 V и 1000 A,
- b) генератор наизмјеничне струје 115/200 V и 400 Hz/75 KvA;
- c) ваздушни стартер са радним притиском од 32 до 50 PSI;
- d) опрема за утовар робе у ваздухоплов, односно истовар робе из ваздухоплова, носивости најмање 200 килограма;
- e) дизалица виљушкар за пренос и утовар терета у ваздухоплов, одговарајуће носивости и радне висине;
- f) сервисне степенице одговарајуће висине;
- g) путничке степенице одговарајуће висине;
- h) двоосовинска робно-пртљажна колица, са паркинг-кочницама, носивости најмање 300 килограма;
- i) уређај за пуњење ваздухоплова питком водом, од најмање 500 литара, са потребним цријевима и прикључцима;
- j) уређај за пражњење и испирање санитарних уређаја на ваздухоплова, са резервоаром за нечисту воду од најмање 100 литара, са потребним цријевима и прикључцима;
- k) подметачи за точкове за прихват и отпрему ваздухоплова на платформи;
- l) вучно возило за вучу ваздухоплова носивости до 72 тоне;
- m) руда за вучу ваздухоплова који саобраћају у ваздушној луци;
- n) вучно возило за вучу прихватно-отпремних средстава;

-
- o) средства за чишћење и одношење смећа из ваздухоплова;
 - p) колица за болеснике, инвалиде и старе изнемогле особе, носивости најмање 100 килограма;
 - q) боца азота и зрак под притиском, са потребним цријевима и прикључцима;
 - r) уређај и опрема за одлеђивање ваздухоплова;
 - s) баласт вреће, масе до 25 килограма;
 - t) возило за вођење з ваздухоплова (FOLLOW ME);
 - u) вага за мјерење масе терета најмање 500 килограма, или нагазна вага.
- (2) У ваздушној луци на којој нема замрзавања у зимским мјесецима опрема наведена у тачки r), став (1) овог члана није потребна.

Члан 13.

(Опрема за прихват и отпрему ваздухоплова тежине преко 72 тоне)

За обављање послова прихвата и отпреме ваздухоплова преко 72 тоне максималне масе у полијетању, у ваздушној луци, поред опреме из члана 8. овог Правилника, мора бити обезбијеђена и допунска опрема:

- a) генератор наизмјеничне струје од 115/200 V и 400 Hz/100 KVA;
- b) зрачни стартер, са радним притиском од 32 PSI, са једним изводом;
- c) путничке степенице одговарајуће висине;
- d) вучно возило за вучу ваздухоплова преко 72 тоне носивости;
- e) руда за вучу ваздухоплова који саобраћају у ваздушној луци;
- f) сервисне степенице одговарајуће висине;
- g) утоваривач терета, носивости најмање 1000 килограма.

Члан 14.

(Допунска опрема за широкотрупне ваздухоплове)

За обављање послова прихвата и отпреме широкотрупних ваздухоплова, потребно је располагати истом опремом као и за прихват и отпрему ваздухоплова тежине преко 72 тоне.

Члан 15.

(Опрема за отвореност ваздушне луке ван предвиђеног времена)

Ако је прописом утврђено да ваздушна лука мора бити отворено и ван предвиђеног времена, ради безбједности ваздушне пловидбе, за обављање услуга у то вријеме у ваздушној луци мора бити обезбијеђена опрема прилагођена типу и маси ваздухоплова који проводи операције.

Члан 16.

(Одржавање опреме)

- (1) Опрема за рад службе прихвата и отпреме мора увјек бити исправна и омогућавати сигуран рад, добру мобилност и ефикасност у раду, те уочљивост средстава.
- (2) Опрема за рад службе прихвата и отпреме мора се редовно прегледати и одржавати у складу са прописаним упутствима за прегледе и одржавање.
- (3) Рад са неисправном опремом у прихвату и отпреми строго се забрањује.

Члан 17.

(Руковање опремом)

Опремом за рад службе прихвата и отпреме може руковати само особа које је стручно оспособљена за обављање послова на том средству.

Члан 18.

(Смјештај опреме)

(1) Опрема за рад службе прихвата и отпреме мора бити смјештена на одређеном дијелу платформе или на одређеној површини која је непосредно везана за платформу.

(2) У ваздушној луци треба бити обезбијеђен затворен простор, гаража или хангар, за смјештај аеродромске опреме или настрешница ради њеног одржавања у стању функционалне исправности и заштите, а нарочито у неповољним временским условима.

Члан 19.

(Распоређивање опреме за вријеме опслуживања)

У вријеме опслуживања ваздухоплова, аеродромска опрема мора бити распоређена на основу утврђених процедура и упутстава авиопревозника за одређени тип ваздухоплова.

ДИО ЧЕТВРТИ - ПРИХВАТ И ОТПРЕМА ПУТНИКА И ПРТЉАГА

Члан 20.

(Рад шалтера за пријем путника и пртљага)

Аеродромски оператор и превозник, уговором утврђују вријеме рада шалтера за пријем путника и пртљага у складу са временом потребним за извршење свих послова за укрцавање путника и пртљага у ваздухоплов и обраду потребних докумената за лет, да би се ти послови обавили прије времена планираног за полијетање.

Члан 21.

(Контрола и разврставање путника)

Приликом пријема путника морају се поштовати захтјеви авиопревозника о начину разврставања путника по категоријама.

Члан 22.

(Мјерење и означавање пртљага)

Служба прихвата и отпреме дужна је:

- a) измјерити пртљак;
- b) ставити на пртљак исправан пртљажни привезак;
- c) обезбиједити да пртљак садржи име, презиме и адресу путника;
- d) примљени пртљак упутити у сортирницу.

Члан 23.

(Разврставање трансферног пртљага и робе)

Служба за прихват и отпрему дужна је да омогући разврставање трансферног пртљага и робе у складу са царинским законом, а податке о маси и броју пртљага и робе достави служби која израчунава оптерећење и положај тежишта, односно превознику.

Члан 24.

(Пртљаг који се не смије примити)

(1) За превоз се не смије примити пртљаг који може да угрози безбједност лета или путника или који није упакован у кофер или сличну амбалажу која обезбјеђује сигурност ствари при нормалном руковању и превозу.

(2) На шалтеру за пријем путника морају се налазити обавештења о томе који пртљаг не може бити примљен за превоз, односно о условима под којима се одређен пртљаг може примити за превоз.

Члан 25.

(Потврда о примљеном пртљагу)

По пријему пртљага за превоз, у путничку карту се мора уписати број и маса пртљага, а путнику издати одговарајућа потврда о предатом пртљагу.

Члан 26.

(Поступак са ручним пртљагом)

Обавјештење о количини и димензијама ручног пртљага које прописују авиопревозници мора бити постављено у близини шалтера за регистрацију на видном мјесту.

Члан 27.

(Контрола карата и броја путника за укрцавање)

Служба прихвата и отпреме дужна је вршити контролу карата за укрцавање и да усагласи и утврди број путника прије њиховог укрцавања у ваздухоплов.

Члан 28.

(Превоз путника)

Аеродромски оператор дужан је да обезбиједи аутобусе за превоз путника од пристанишне зграде до ваздухоплов ако има више од пет позиција за паркирање ваздухоплова, односно ако су позиције постављене у два реда.

Члан 29.

(Посебна врста путника)

Аеродромски оператор дужан је да обезбиједи потребне услове за процесуирање и бригу о посебним врстама путника (значајне личности, хендикепирани, стари, болесни, дјеца без пратње, мајке са дјецом и други посебни путници.)

ДИО ПЕТИ - ПРИХВАТ И ОТПРЕМА РОБЕ И ПОШТЕ

Члан 30.

(Вријеме пријема робе и поште за превоз)

Аеродромски оператор и превозник, уговором утврђују до ког се времена најкасније може примити роба и пошта за превоз у складу са временом потребним за извршење свих послова у вези са укрцавањем робе и поште у ваздухоплов и робном документацијом, тако да се, ти послови обаве прије времена планираног за полијетање.

Члан 31.

(Мјерење и обиљежавање робе прије укрцавања)

(1) Роба натоварена на пртљажна колица или смештена у посебну опрему за утовар (ULD опрема) мора бити измјерена, прије укрцавања у ваздухоплова, на нагазној, односно другој одговарајућој ваги.

(2) У ваздушним лукама које нису опремљене нагазном вагом мора се измјерити маса сваког појединачног комада (колета) робе.

(3) Пртљажна колица на која је натоварена измјерена роба морају садржавати податак о укупној маси те робе.

(4) Роба која се укрцава у ваздухоплова мора бити обиљежена одговарајућим наљепницама, односно привјесцима, који морају да садрже податке о маси робе, дестинацији и броју лета, као и остале потребне податке.

Члан 32.

(Утовар робе)

Утовар и распоред ствари у ваздухоплова морају се извршити на основу упутства за утовар, у складу са листом оптерећења ваздухоплова.

Члан 33.

(Утовар тешких терета)

Приликом утовара тешких терета (НЕА) у ваздухоплова не смије се прекорачити максимално дозвољено оптерећење пода ваздухоплова, као и пода остале опреме у случају утовара у контејнере и палете.

Члан 34.

(Обезбјеђење терета)

(1) Терет у ваздухоплову мора бити обезбијеђен тако да се не може помицати и превртати.

(2) Превозник је дужан да предузећу које врши послове прихвата и отпреме благовремено достави сву потребну опрему за обезбјеђење терета у ваздухоплову.

Члан 35.

(Опрема за руковање робом)

Аеродромски оператор дужан је да обезбиједи одговарајућу опрему за руковање робом до дозвољене тежине у ваздухоплову, осим опреме која се већ налази у ваздухоплову.

Члан 36.

(Руковање опасном врстом терета)

Манипулисање са опасним врстама терета (опасне материје, лако кварљиве материје, HUS) може обављати само особље које је стручно обучено за обављање ових послова и на мјесту које је одређено за ове послове.

ДИО ШЕСТИ - ВЕЗЕ И ПОСТУПЦИ ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА ПРИХВАТА И ОТПРЕМЕ

Члан 37.

(Везе између учесника у промету)

(1) Везе између свих служби прихвата и отпреме и служби предузећа и органа који учествују у обављању саобраћаја, као што су оперативне службе превозника, служба контроле летења, спасилачко-ватрогасна службе, службе хитне помоћи, државне граничне службе и царинска служба, у ваздушној луци, као и између ваздушних лука, морају омогућити потпуну, тачну и благовремену размјену информација потребних за припрему и извршење свих послова прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари.

(2) Везе из става 1. овог члана обухватају: електронске, радио и телефонске везе, које морају бити организоване у складу са обимом и врстом саобраћаја у ваздушној луци.

Члан 38.

(Приручник за земаљско опслуживање)

- (1) Аеродромски оператор или предузеће које организује службу прихвата и отпреме дужно је да се придржава прописаних и одобрених процедура и поступака за прихват и отпрему ваздухоплова, путника и ствари према Приручнику за земаљско опслуживање (GOM - Ground Handling Manual).
- (2) GOM израђује носилац права располагања ваздухопловом за сваки тип ваздухоплова којим се обавља саобраћај и доставља аеродромском оператору.
- (3) Предузеће из става 1. овог члана утврђује оперативне процедуре које морају бити усаглашене са поступцима о начину обављања прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари.
- (4) Поступци у Приручнику за земаљско опслуживање посебно треба да садрже:
 - a) начин опслуживања ваздухоплова на платформи према типу ваздухоплова;
 - b) начин обавјештавања путника;
 - c) пријем путника и пртљага;
 - d) одређивање уласка, односно изласка путника из ваздухоплова;
 - e) поступак са путницима у транзиту и у трансферу;
 - f) документа за превоз путника и пртљага;
 - g) начин израде листе оптерећења и упутства за утовар;
 - h) начин пријема и отпреме робе и посебне робе;
 - i) врсте порука.

Члан 39.

(Уговор о прихвату и отпреми)

Аеродромски оператор и носилац права располагања ваздухопловом, уговором утврђују послове и временске норме за извршавање појединих операција прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари ради безбједног, редовног и уредног обављања саобраћаја.

Члан 40.

(Инспекцијски надзор)

- (1) Инспекцијски надзор над радом службе прихвата и отпреме проводе овлаштени ваздухопловни инспектори ВНДСА.
- (2) Оператор аеродрома дужан је инспекторима омогућити неометан приступ свим просторијама, опреми, средствима и документацији која се односи на рад ове службе.

ДИО СЕДМИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 41.

(Оперативне наредбе генералног директора ВНДСА)

- (1) Генерални директор ВНДСА може оперативном наредбом ограничити употребу овога Правилника или одредити посебне и допунске услове у примјени овог Правилника, уколико то буду захтијевале одредбе прописа БиХ и ентитета, као и уколико то буде произлазило из захтјева регулативе ИКАО, IATA, JAR и други.
- (2) Оперативна наредба садржи:
 - a) разлог издавања;

-
- b) примјењивост и дужину трајања;
 - c) радње и поступке које треба предузети.

Члан 42.

(Престанак важења раније објављеног Правилника)

Даном ступања на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о служби прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари на аеродрому. (Службени гласник БиХ, бр. 47/07).

Члан 43.

(Остале обавезе)

(1) Аеродромски оператори и носиоци права располагања ваздухопловом, као и сви учесници у прихвату и отпреми дужни су у што краћем року имплементирати одредбе овог Правилника у послове прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари.

(2) За све појединости које нису утврђене овим Правилником примјењиваће се стандарди и пракса IATA, ICAO, EASA и домаћи регулаторни прописи који се односе на ову област.

Члан 44.

(Ступање на снагу)

Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 02-02-2-469-1/07
29. маја 2007. године
Сарајево

Генерални директор
Борђе Ратковица, с. р.